

2020-11-12

Utsläppsfria bygg och anläggningsplatser

REKOMMENDATIONER FÖR UPPHANDLINGSKRAV
I OFFENTLIG UPPHANDLING

ANASTAZIA KRONBERG
BUSINESS REGION GÖTEBORG

BUSINESS REGION
GÖTEBORG

”Göteborg Stad driver på omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle”

- Göteborg planerar att växa med 115 000 invånare till 2035
- Staden har höga miljö- och klimatambitioner med mål att minska koldioxidutsläppen från bygg- och anläggning i stadens regi med 90% till 2030.
(Förslag – målet ej beslutat ännu)
- Göteborg vill, tillsammans med akademi och näringsliv, vara ledande inom ny grön teknik och innovationer.

Syfte

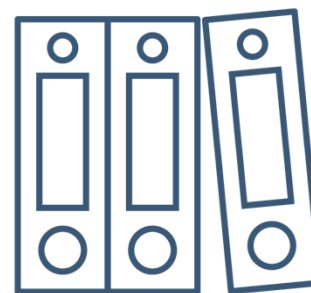

Påskynda bygg och anläggningssektorns omställning till utsläppsfria bygg och anläggningsplatser genom att använda upphandling som styrmedel

Projektets övergripande målsättning är att på sikt få helt utsläppsfria bygg- och anläggningsplatser i Göteborg.

Mål

- Kunskapsökning inom staden
- Skapa en branschsamverkan
- Rekommendationer för upphandlingskrav

Projektperiod: september 2019 – oktober 2020

Referensgrupp

AP1 - Projektstyrning

AP2 – Nulägesanalys &
klimatberäkningar

AP3 - Marknadsdialog

AP4 - Upphandlingskrav

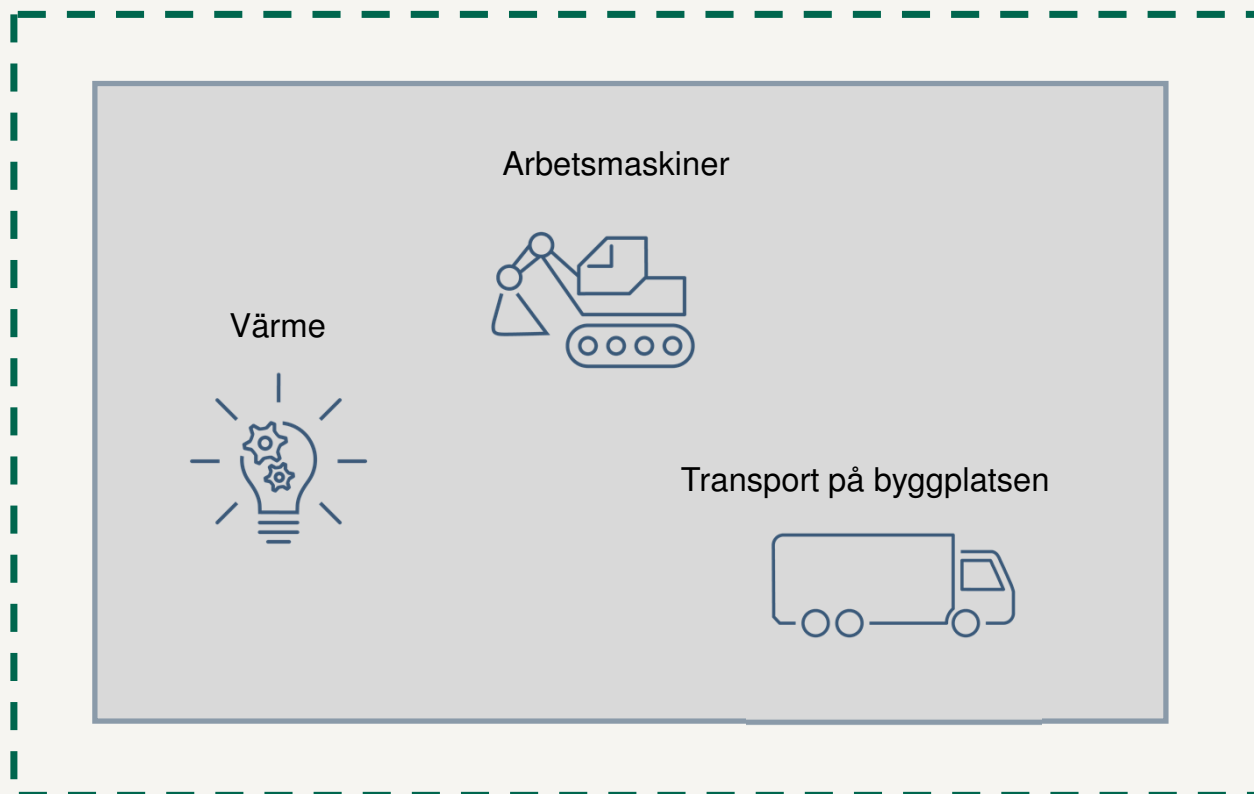
Stadens arbetsgrupp

WSP Environmental Sverige – konsult för genomförande

Projektgrupp

1	Business Region Göteborg
2	Trafikkontoret
3	Inköp och upphandling
4	Kretslopp och vatten
5	Lokalförvaltningen
6	Park och natur
7	Göteborg Stads Leasing AB
8	Göteborgs Hamn AB
9	Framtiden AB
10	Älvstranden utveckling
11	Göteborg Energi AB

Utsläppsfritt innanför byggarbetsplatsen

Produktion av material

Transport av personer

Transport av massor,
material, maskiner och
avfall

Rivning

Avfallshandling och
avfallsbehandling

Källa: DNV GL rapport 2018-0367: «Potensialet for utslippsreduksjon ved fossi- og utslippsfrie bygge- og anleggsplasser»

Nulägesanalys

Kartläggning av stadens kunskap och erfarenheter:

- Olika mycket erfarenhet av att ställa miljökrav i entreprenadupphandlingar
- Behov av att bättre följa upp ställda krav
- Mycket liten kunskap och erfarenhet av utsläppsfria arbetsmaskiner

Marknadsdialog

Ca 60 st. externa deltagare

- Tillverkare
- Leverantörer
- Uthyrare
- Byggherrar
- Entreprenörer
- Branschorganisationer

Ca 20 st. representanter från förvaltningar och bolag inom staden

Sammanfattning av önskemålen från marknadsdialogen och djupintervjuerna

- Långsiktighet
- Längre avtalstider
- Längre ledtider
- Ökad kompetens bland samtliga aktörer
- Ökad branschsamverkan
- Vem tar kostnaden?
- Staden bör ansvara för att el- och laddinfrastruktur finns på plats vid byggstart
- Hela staden bör ställa samma/liknande krav
- Miljö bör ges större vikt i upphandlingar
- Ta hänsyn till utbudet av arbetsmaskiner
- Tydligt uppföljbara krav – som följs upp
- Bra med incitament – högre bonus & vite
- Krav bör öka successivt eller avse en viss procent av maskinparken
- Om kraven är skarpa - endast omfatta ett visst moment eller viss arbetsmaskin

Resultat

Övergripande principer

- Olika typer av krav till olika typer av projekt
- Kraven kan utvecklas och användas ”utanför staketet”, tex i driftsentreprenader eller för transporter
- Kraven kan höjas successivt i takt med att marknaden för utsläppsfria maskiner och branschens erfarenhet av dessa ökar
- Kunskap om marknaden krävs, och behöver uppdateras kontinuerligt för att vi ska kunna vara en bra beställare
- Instruktion/mall tillhandahålls för hur kraven utvärderas i anbudet samt följs upp under entreprenaden

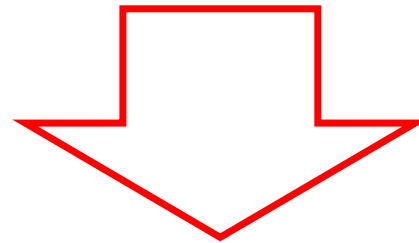
Fem förslag till upphandlingskrav

1. Krav om att en viss **procentandel av energianvändningen** ska vara från utsläppsfria arbetsmaskiner
2. Krav om 100% utsläppsfritt för utvalda **arbetsmoment**
3. Krav om 100% utsläppsfritt för utvalda **arbetsmaskiner**
4. Krav om att anbudslämnaren **anger storlek på utsläppsreduktion** genom användning av utsläppsfria arbetsmaskiner
5. Anbudslämnaren ges möjlighet att lämna **sidoanbud** med alternativa utföranden med högre utsläppsreduktion genom användning av utsläppsfria arbetsmaskiner

Stegring av krav

Öka andelen, procenten och arbetsmomenten med tiden

Fortsatt driva på marknaden
allt eftersom fler utsläppsfria maskiner finns att tillgå

Uppföljning

- Förteckning över fordon och maskiner
- Driftsdata för maskinerna
- Redovisning av arbetstimmar för respektive fordon/maskin
- Anmodan av fakturaunderlag för el och övrigt bränsle
- Stickprov på plats
- Beräkningar (mall från upphandlande enhet)

Bonus & vite

Krav kring utsläppsfria arbetsmaskiner hanteras enklast genom obligatoriska krav med en tröskelnivå som måste nås.

Stora projekt/kontrakt använder vanligen både bonus och vite medan för mindre projekt rekommenderas obligatoriska krav istället för bonus.

Trafikverket (klimatkrav i upphandling sedan 2016):

- totala summan av samtliga bonusar inom ett projekt bör inte överstiga 3% av kontraktsvärdet.
- ofta hamnar klimatbonusen på 0,5-1%.

Utvärdering

Relativ viktningsmodell: Klimatförbättrande åtgärder - här utsläppsfria arbetsmaskiner – sätts som kvalitetskriterie => Totala poängen mellan pris och kvalité avgör vem som vinner upphandlingen.

Mervärdesmodell: Utvärderingskriterier tillmäts ett ekonomiskt värde som dras från anbudssumman. Resultatet ger anbudets jämförelsesumma och anbudet med lägst jämförelsesumma är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

Poäng: 0	Beskrivning: Minst 20 procent av den samlade energianvändningen, avseende fordon och arbetsmaskiner inom rivning, ska bestå av el från förnybara energikällor och/eller hållbara höginblandade och hållbara rena biodrivmedel som inte omfattas av reduktionsplikt.	Värde: 0,00
Poäng: 1	Beskrivning: 100 procent av den samlade energianvändningen, avseende fordon och arbetsmaskiner inom moment rivning, ska bestå av el från förnybara energikällor alternativt vätgas.	Värde: -80 000,00

Identifierade framgångsfaktorer

- Politiska mål
- Hela staden – stor beställare
- Erfarenhet ger kunskap
- Fortsatt branschsamverkan
- Långsiktighet
- Tydliga krav och uppföljning av kraven
- Säkerställd energi- och laddningsinfrastruktur
- Kontinuerlig uppdatering av upphandlingskraven

KONTAKT

BUSINESS REGION GÖTEBORG

ANASTAZIA KRONBERG

PROJEKTET HAR FINANSIERATS AV
ENERGIMYNDIGHETEN

BUSINESS REGION GÖTEBORG – EN DEL
AV GÖTEBORGS STAD I SAMARBETE MED REGIONEN